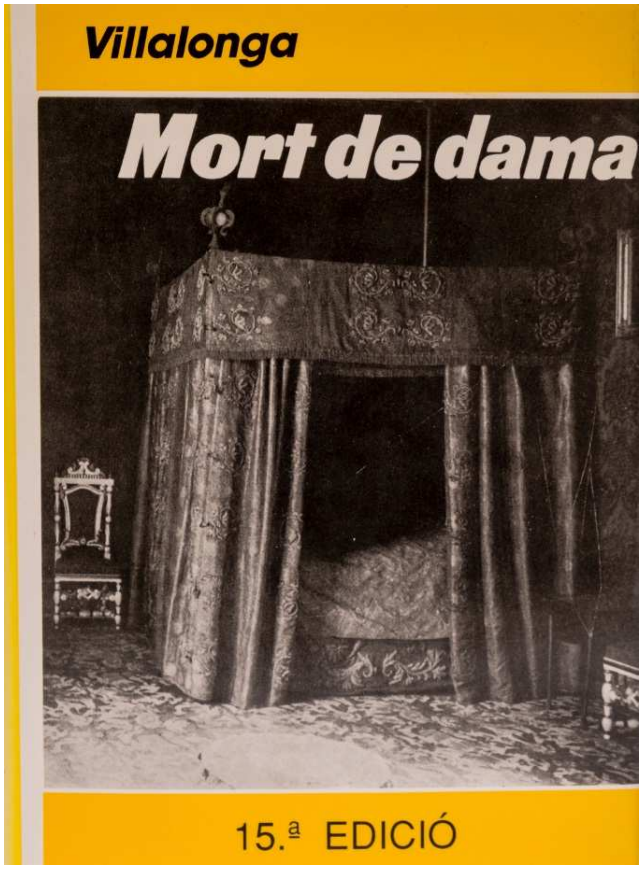
CLUB DE LECTURA

Curs 2026- 2027

Llorenç Villalonga

Mort de dama

Tertúlia: dilluns, 5 d'octubre a les 19.30 h.

BIBLIOTECA FAGES DE CLIMENT FIGUERES

Figueres Cultura

Biblioteques Diputació de Girona

Biblioteques Públiques de Catalunya

L'AUTOR

Llorenç Villalonga va néixer a Palma de Mallorca el 1897, en el si d'una família de l'aristocràcia mallorquina. Fill de militar, el pare volia que fes com ell i seguís la carrera militar o es fes eclesiàstic, però ell va voler estudiar Medicina. Ho va fer a les universitats de Múrcia, Barcelona, Madrid i Saragossa. Es va especialitzar en psiquiatria a París.

Era un jove inquiet, curiós, rebel i cosmopolita. Es va sentir atret per l'Avantguarda estètica dels anys vint i trenta. Als anys d'estudiant duu una vida disbauxada.

El 1926 comença a escriure articles al diari *El Día* de Palma, amb el pseudònim Dhey.

El 1927 obre un consultori a Palma. Va ser secretari del Col·legi Oficial de Metges de les Balears i treballà als hospitals Provincial i al Psiquiàtric.

Literàriament, es va formar en la lectura d'Anatole France, Voltaire, Freud, Ortega y Gasset i alguns escriptors de la Generación del 98. Un xic més tard va descobrir Marcel Proust, que serà una de les grans inspiracions de la seva obra.

Va fundar i dirigir el magazine *Brisas* (1934-36) on publicà *Silvia Ocampo* i l'inici de *Madame Dillon*, que es publicarà sencera el 1937.

Al principi dels anys trenta té una relació sentimental amb la poetessa cubana Emilia Bernal.

En esclatar la Guerra Civil s'afilia a Falange Española, però al 1937 se'n distancia. Aquest flirteig amb el feixisme els escriptors catalans no l'hi van perdonar mai.

L'any 1936 es casa amb una cosina llunyana, rica i assenyada, M. Teresa Gelabert i Gelabert. No van tenir fills.

Arriba la maduresa amb el final de Dhey: la sàtira dona pas a l'elegia. Però a partir de 1947 reprèn les col·laboracions a la premsa, a *Baleares*, amb el mateix pseudònim.

Gràcies a la intermediació de Manuel Sanchis Guarner, es reconcilia amb Francesc de Borja Moll, que li publica *La novel·la de Palmira* (1952). Rep el suport de Salvador Espriu i esdevé amic de Jaume Vidal Alcover, entre altres escriptors illencs.
Va morir a Palma el 28 de gener de 1980.

L'OBRA:

El conjunt de la seva obra està format per 15 novel·les, 5 llibres de relats, 5 peces teatrals i més de 1500 articles de premsa. Es pot dividir en tres etapes:
1a) De 1924 a 1939.
Publica *Mort de dama* (1931), prologada per Gabriel Alomar, una sàtira esperpèntica de la societat mallorquina dels anys vint, en la qual l'Escola mallorquina surt molt malparada. I *Fedra*(1932), escrita primer en castellà.
2a) De 1939 a 1961. El record, la memòria, n'és l'eix central. Comença la llarga elaboració del mite de Bearn. Escriu les seves memòries, a imitació de Proust.
Redacta *Bearn* entre 1952-54 en català, però la refà en castellà i la publicarà en aquesta llengua el 1956. No va tenir gens d'èxit: no va guanyar els premis literaris als quals optava ni cridà gens l'atenció de la crítica ni del públic. El 1961 en publicarà la versió catalana, que sí que obtindrà un gran ressò. Va ser premi de la crítica del 1963. Ha estat traduïda a gairebé totes les llengües europees i també al xinès i al vietnamita.
Jaime Chávarri en va fer la versió cinematogràfica, protagonitzada per Fernando Rey i Ángela Molina.
3a) De 1961 a 1975. Se centra en la temàtica autobiogràfica. Destaquen *L'hereva de Dona Obdúlia* (1964), *Les fures* (1967), *El misantrop* (1972), *Andrea Víctrix* (1974), Premi Josep Pla 1973, el cicle de *Flo la Vigne* (1974) i *Un estiu a Mallorca* (1975).

Mort de dama

És la primera novel·la de l'autor, escrita el 1931. La primera edició anava encapçalada per un pròleg de Gabriel Alomar i estava signada com a "Dhey",

pseudònim utilitzat habitualment per l'autor per signar els seus articles a la premsa mallorquina. Al llarg de les diverses edicions de l'obra, l'escriptor hi va incloure fins a set capítols més que a la primer edició així com nombrosos retocs i modificacions del contingut.

Es tracta d'una novel·la psicològica i satírica en la qual Villalonga duu a terme una crítica de gairebé tots els estaments socials de l'època a l'illa, excepte l'Església. En aquell moment, aquesta crítica va causar una gran controvèrsia entre els lectors que feren una valoració negativa del llibre. Ell mateix el va dedicar a "tots els qui no s'enfaden".

Tot i que Villalonga no tenia gaire fe en el futur de la llengua catalana i que més aviat es burlava dels qui la feien servir, va decidir d'escriure *Mort de dama* en català, i no en castellà o francès, a fi de poder reflectir millor la societat mallorquina. Els personatges són caricaturitzats fins esdevenir figures grotesques. Destaca, en aquest sentit, Dona Obdúlia, la dama que es mor, el centre de la trama, que protagonitza una magnífica paròdia d'ella mateixa i de l'aristocràcia mallorquina que simbolitza. No obstant això, el novel·lista no amaga una certa admiració cap a la forta personalitat de la dama, així com també envers altres figures d'aquesta classe social com l'elegant Maria Antònia de Bearn. Veiem que ja en aquesta obra s'apunta el que amb l temps esdevindrà el mite de Bearn.

El personatge central, Dona Obdúlia, s'inspira en Rosa Ribera Carbonell, una tieta de Villalonga, les rareses de la qual molestaven la família de l'escriptor.

La novel·la s'estructura en una introducció i vint-i-cinc capítols, bona part dels quals són flashbacks que ens acaren amb la vida de la dama, la mort de la qual és el pretext per repassar sense pietat la societat illenca mitjançant la deformació grotesca i esperpèntica dels seus representants. Espero que us hi divertiu!